

Koko koulu ohjaa

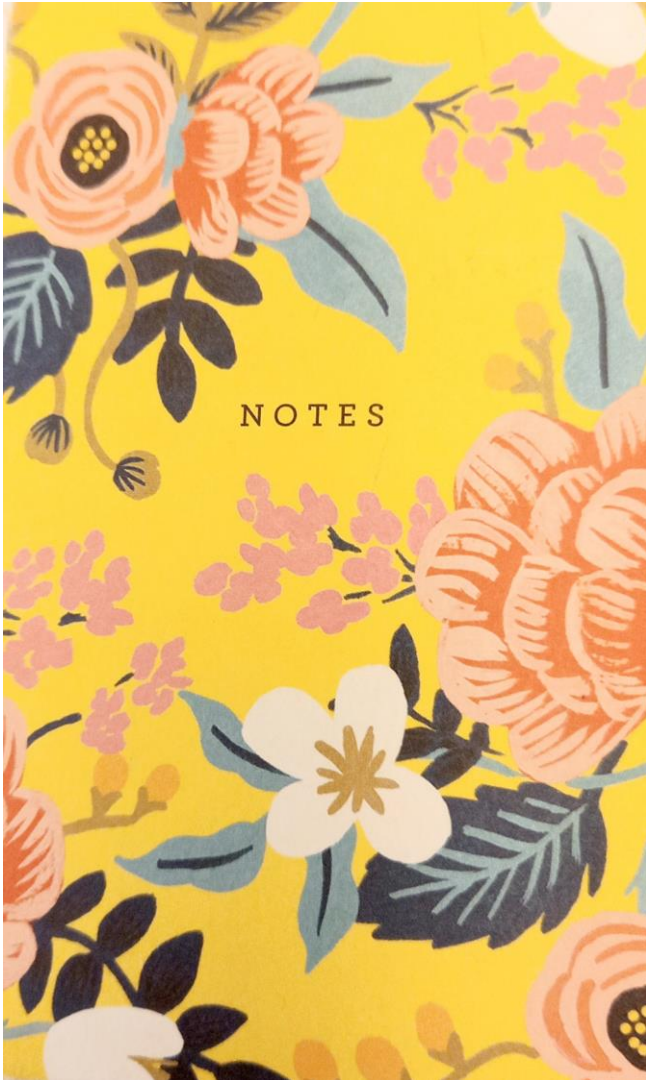
7.10.2022

Heidi Lindholm lehtori

Minna Lumme lehtori

HAMK HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Harjoitus

Kirjoita paperille 2 – 3 asiaa, jotka ovat tuottaneet sinulle viimeksi eilen tai tänään iloa.

Kirjoitettuasi tunnustele hetki omia tunteitasi. Miltä sinusta tuntui, kirjoitettuasi iloa tuottaneet asiat?

Ohjelma

Aamupäivä

8.30 - 9.00 **Aamukahvi**

9.00 – 9.15 **Virittäytyminen päivään**

9.15 - 11.30 **Vahvana tulevaisuuteen**

Oppimisen ja kasvun ohjaus koulun yhteisenä tehtävänä

Tavoitteena pystyvä lapsi ja nuori

Moniammatillinen ja –alainen yhteistyö

11.30-12.30 **Lounas**

Iltapäivä

12.30 - 15.00

Osaavat oppijat

Vahvuuksista voimaa

Tukea oppimiseen

Osaavana toiselle asteelle

13.45 – 14.00

Tauko

Oppimisen ja kasvun ohjaus

Koulun yhteinen tehtävä

Kasvattajien yhteisö ja kasvatuskulttuuri

Tavoitteena kasvatusvuorovaikutus ja
yhteisöllinen työkuultuuri

Mikä on oppimisen tavoite?

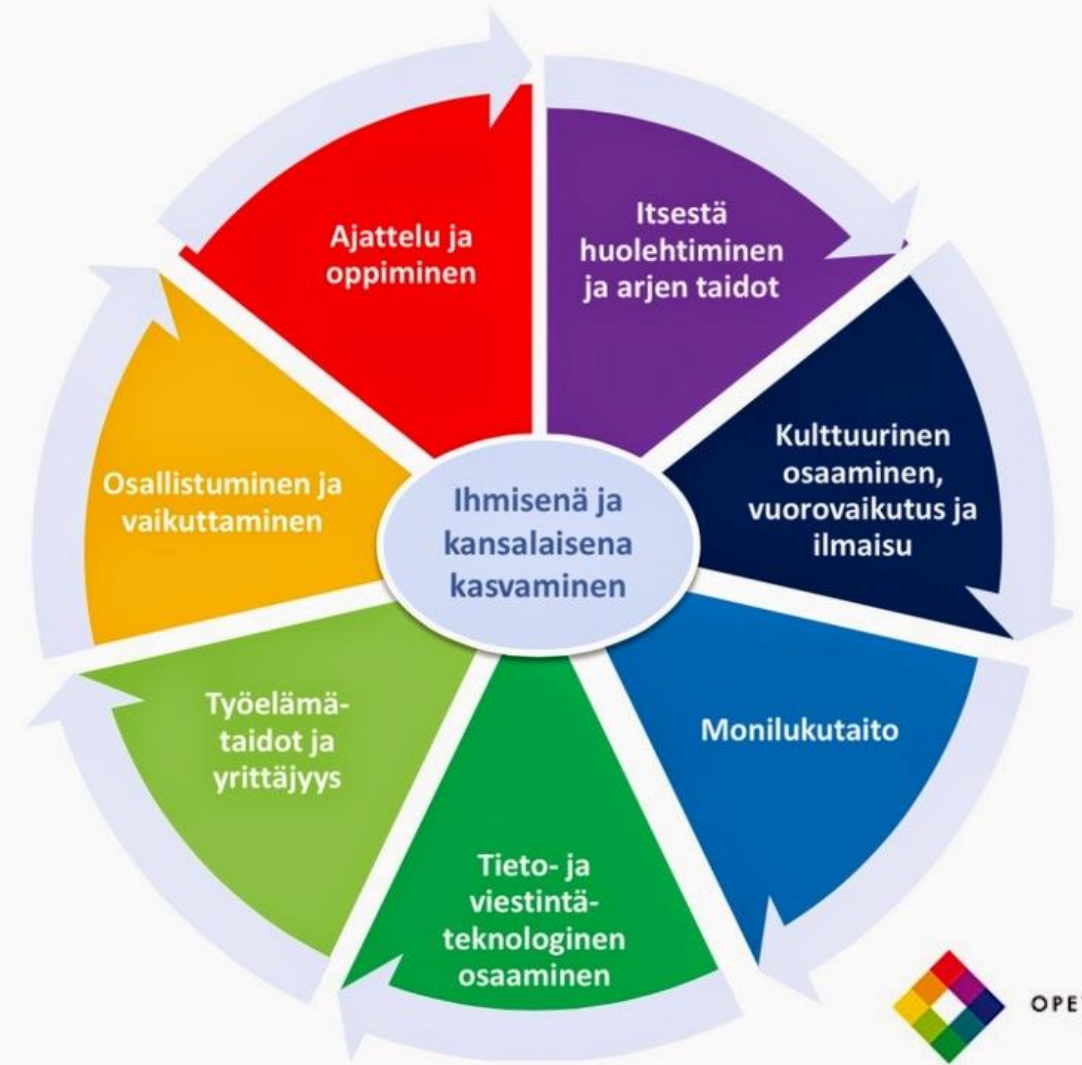
Opetussuunnitelman perusteet

Laaja-alainen osaaminen

Kasvun ja oppimisen tavoitteet lapsen ja nuoren näkökulmasta

Laaja-alainen osaaminen

7.-9. luokilla erityisenä tehtävänä yhteisön jäsenenä kasvaminen

Kasvun ja oppimisen tavoite lapsen ja nuoren näkökulmasta

Tarjota lapselle ja nuorelle mahdollisuus ja puitteet oppia sellaisia tietoja ja taitoja, jotka edistävät hänen hyvää elämäänsä sekä yhteisön ja yhteiskunnan hyvää.

Tietojen ja taitojen lisäksi on alettu korostaa tunneosaamisen, itsetuntemuksen ja opiskelutaitojen kehityksen tärkeyttä.

Koko koulu ohjaa ajattelun perustana yhteinen toimintakulttuuri

Kasvatusvuorovaikutus ja yhteisöllinen työkulttuuri

Mistä yhteinen kulttuuri rakentuu?

Kulttuuri on yhteisön omaksuma elämäntapa, tapa hahmottaa maailmaa ja kokea se mielekkääksi (Alasuutari 1999)

Kulttuuri omaksutaan ja opitaan sosiaalisissa suhteissa ja siitä rakentuu osa yksilön persoonallisuutta ja identiteettiä (Asp 1992)

Kasvatus on olemukseltaan sosiaalista toimintaa ja siksi se luo yhteisön kulttuuria. Kasvatusyhteisöt synnyttävät, uusintavat ja uudistavat omalla toiminnallaan kulttuuriaan. Kasvatuksen kautta välitetään tietoja, taitoja, arvoja ja sosiaalisia käytäntöjä. (Nummenmaa 2006)

Arvot yhteisön toimintakulttuurin perustana

Arvot edustavat kulttuurin tiedostettua osaa. Ne ovat väittämiä siitä, mitä yhteisössä pidetään arvokkaana ja tärkeänä.

Kasvatus ei ole pelkästään kasvattajan ja kasvavan keskinäistä vuorovaikutusta, vaan kasvatus on rakennettu välillisesti yhteisön sisäisiin sosiaalisiin rakenteisiin, kasvatusyhteisöön ja sen kasvatuskulttuuriin.

Tästä syystä koulutustilaisuuden nimi *Koko koulu ohjaa* on oivallinen!

Perusopetuksen arvot on määritelty opetussuunnitelman perusteissa

1. Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen
2. Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia
3. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena
4. Kestävän elämäntavan välttämättömyys

Tavoitteena pystyvä lapsi ja nuori

Pystyvyyden kokemus eli resilienssi

Kokemus pystyvyydestä

Kyky tunnistaa ja säädellä omia tunteita

Omien vahvuuksien tunteminen ja käyttö

Palautumiskyky

Kyky olla yhteydessä toisiin

Ongelmanratkaisutaidot

Myötätunto itseä kohtaan

Jos lapsi tai nuori viihtyy toimintaympäristössään, hänelle kehittyy **sosiaalinen luottamus**

Tällöin hän oppii luottamaan
siihen, että

- hänen kannattaa päivästä toiseen mennä kouluun,
- toimia osana ryhmää ja
- ponnistella opintojensa eteen, sillä ympäristö tukee häntä.

Ohjauksen jalanjäljillä

Koulun ohjaussuunnitelmassa

Oppilaanohjauksessa käsiteltävät asiat

Oppivelvollisuuden laajeneminen

Opiskelutaidot ja
koulunkäynti

Itsetuntemus

Tehostettu
henkilökohtainen
oppilaanohjaus

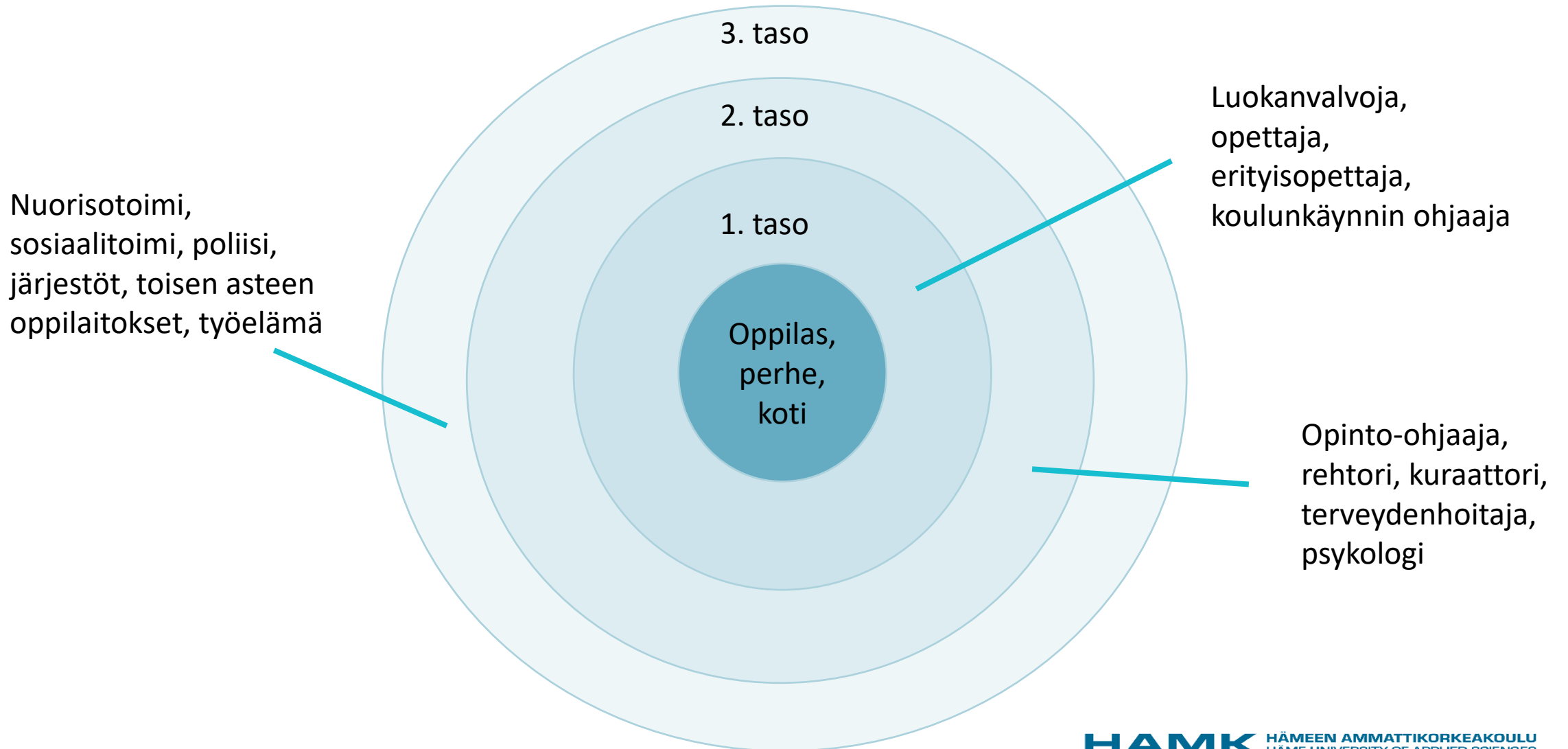
Jatko-ohjaus
perusopetuksen
jälkeisiin opintoihin

Jatko-
opintomahdollisuudet

Ammatit ja
ammattialat

Työelämä

Holistinen ohjausmalli

Toivo, tulevaisuususkko ja rohkeus ohjauksessa

- omien mahdollisuuksien näkeminen, unelmien ja toiveiden tunnistaminen
- toivon luominen ja ylläpitäminen
- yhteinen arviointi; realistinen mahdollisuuksien tunnistaminen ja todellisuuden ymmärtäminen
- toivo ei ole perusteetonta unelmointia

Moniammatillinen ja – alainen yhteistyö

Moniammatillinen yhteistyö

- yhden tai useamman hallinnonalan välistä yhteistyötä yhden organisaation sisällä tai eri organisaatioiden välisissä verkostoissa

Monialainen yhteistyö

- eri hallinnon- ja tieteenalat yhteen kokoavaa ja niiden rajat ylittävää toimintaa
- monialainen työyhteisö voi koostua esimerkiksi eri koulutusalojen ja ammattiryhmien edustajista, opiskelijoista, asiakkaista ja yhteistyökumppaneista

Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö omassa työssä

- Keiden toimijoiden kanssa teen oppilaitoksen arjessa yhteistyötä?
- Millaisissa monialaisissa palavereissa olen ollut mukana?
- Millaista muuta moniammatillista ja -alasta yhteistyötä teen?
- Miltä oma verkostoni näyttää?

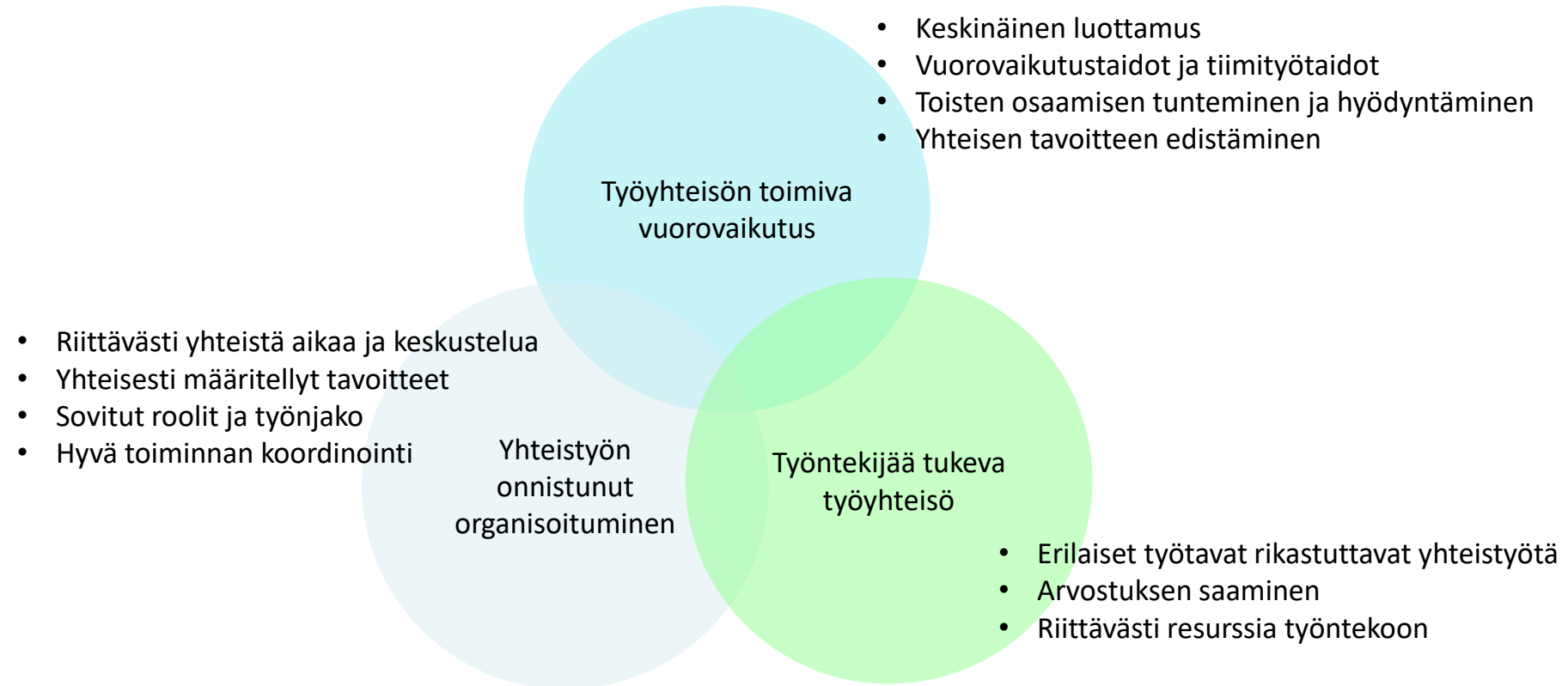
Monialaista yhteistyötä estäviä tekijöitä

- LIIAN VAHVA ASiantuntijarooli
- Omat vahvat vastuukäsitykset
- Omat vahvat käytännöt ja toimintatavat
- Erilaiset toimintatyyli
- Oman alan säädökset ja normit
- Reviiriajattelu
- Luottamuksen puute
- Puutteet tiimityötaidoissa
- Puutteet vuorovaikutustaidoissa
- Pienet resurssit
- Yhteisten työtilojen puute

Toimivan monialaisen yhteistyön osa-alueet

(Pukkila, julkaisematon)

Vinkkejä ja kysymyksiä omaan työhön

- Kerro avoimesti muille, mitä teet ja osaat.
- Ole kiinnostunut muiden osaamisesta ja tavasta tehdä työtä.
- Onko oppilas sinulle päätoimija, tekojen kohde vai yhteistyökumppani?
- Pyydä apua muilta.
- Miten voit itse omalla toiminnallasi edistää moniammatillista ja -alaista ohjausta?
- Mukailen Tessu2-hankkeen materiaalia

Kootaan Koko koulu ohjaa –ajatuksia yhteen

- Millaisia hyviä käytänteitä on olemassa?
- Millaisia käytänteitä tulisi kehittää?
- Millaisista asioista kaipaisin yhteistä keskustelua koulun arjessa?

Keskustelkaa 2-3 hengen ryhmissä ja kirjatkaa ajatuksenne Padlettiin

<https://padlet.com/heidi213/Kokokouluohjaa>

Akvaariokeskustelu

Millaisia ajatuksia on herännyt tähän mennessä?

Mitä “Koko koulu ohjaa” tarkoittaa?

Osaavat oppijat

Aikamme on muuttunut

Lasten ja nuorten kasvutodellisuus on muuttunut ja se muuttaa myös koulun todellisuutta.

Alueellisten erojen kasvaminen

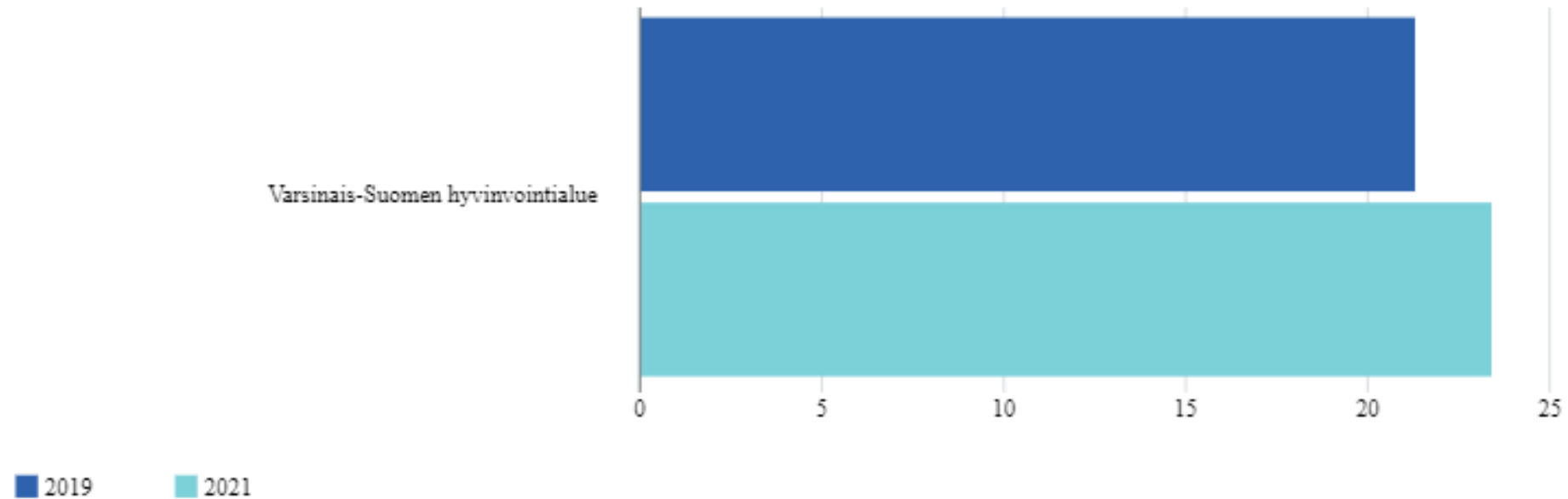
Perheiden sosioekonominen eriytyminen

Pitkä pandemia

Opetussuunnitelmauudistuksen vaikutukset

Koulunkäyntivaikeudet ja mielen hyvinvoinnin tuki

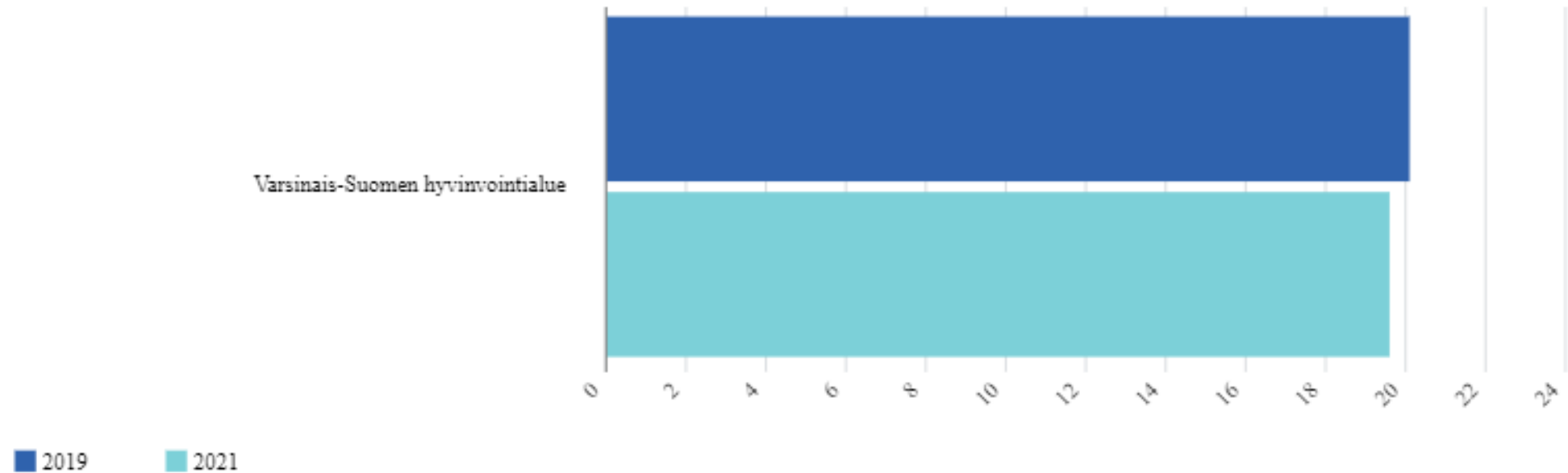
Koulunkäyntivaikkeudet lukemista edellyttävissä tehtävissä Varsinais-Suomi Yhteensä

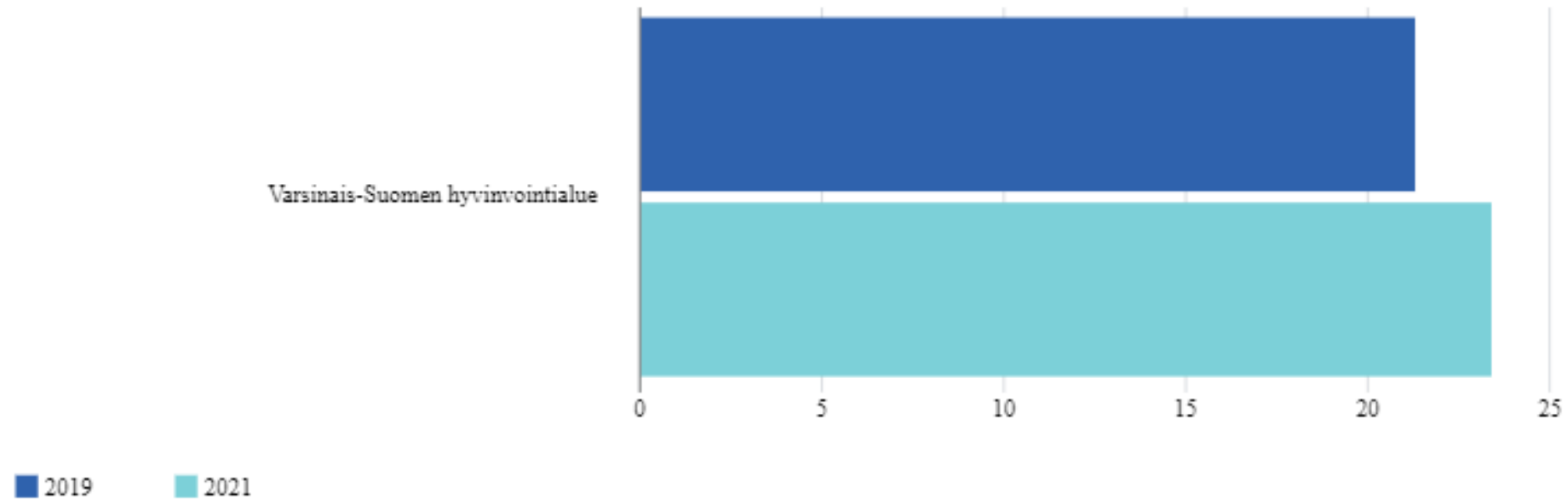
Koulunkäyntivaikkeudet lukemista edellyttävissä tehtävissä

Varsinais-Suomi

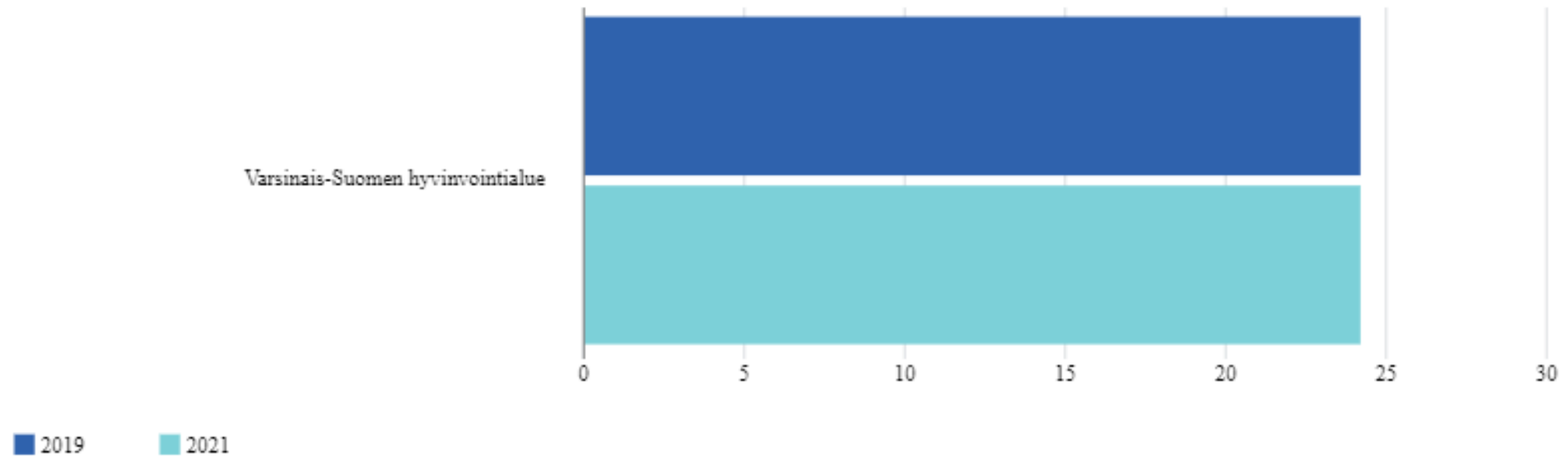
Pojat

Koulunkäyntivaikkeudet lukemista edellyttävissä tehtävissä Varsinais-Suomi Tytöt

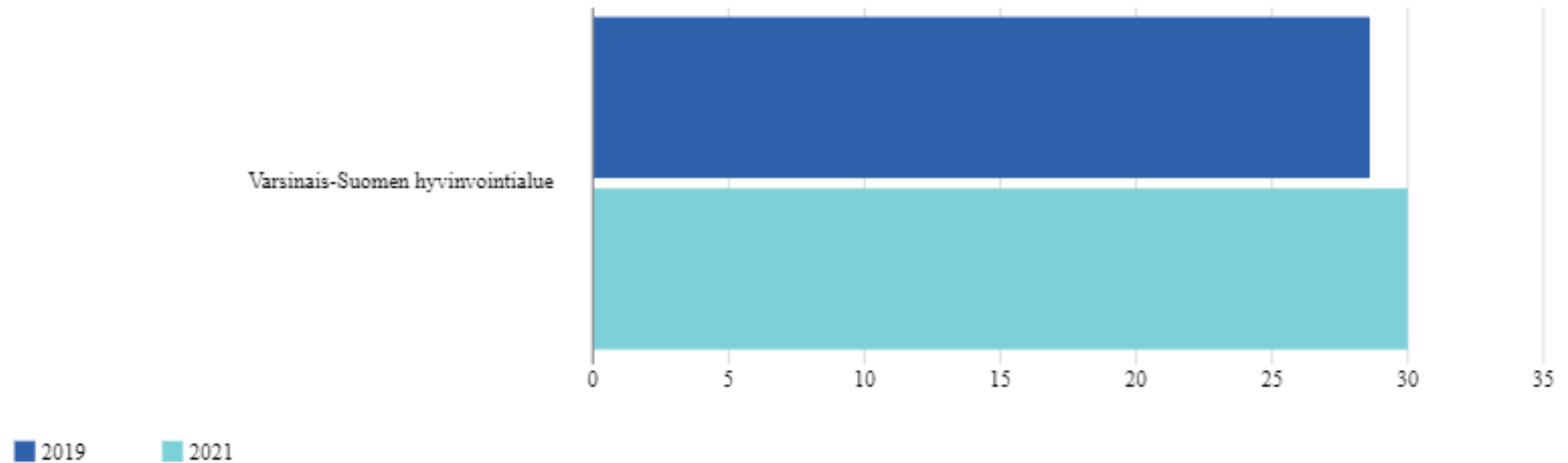
Koulunkäyntivaikkeudet laskemista edellyttävissä tehtävissä Varsinais-Suomi Yhteensä

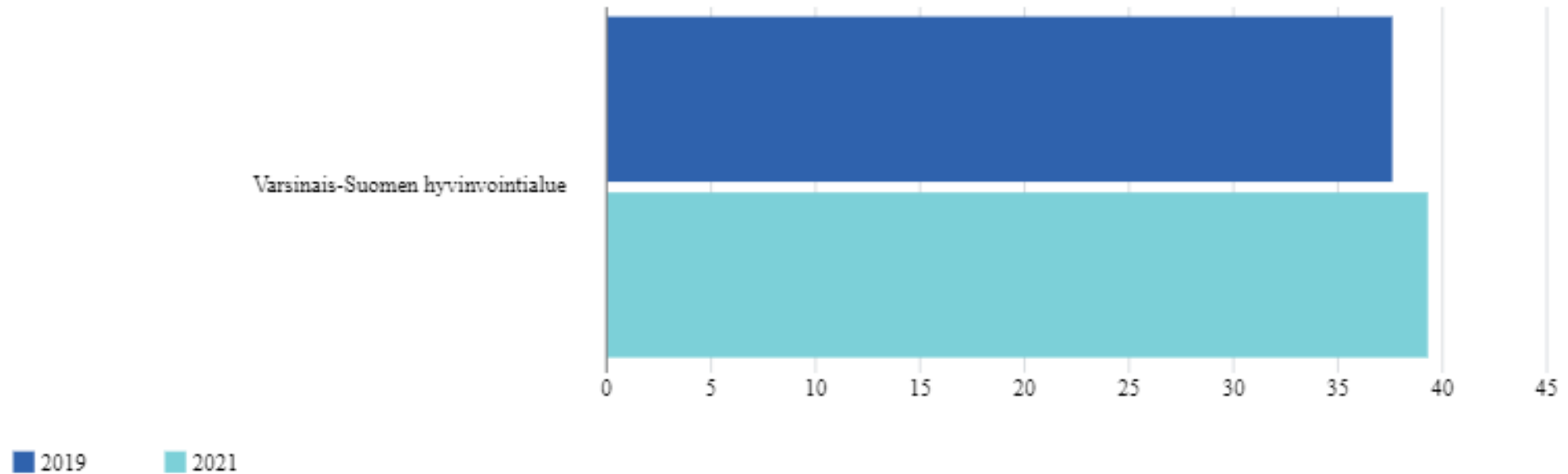
Koulunkäyntivaikkeudet laskemista edellyttävissä tehtävissä

Varsinais-Suomi

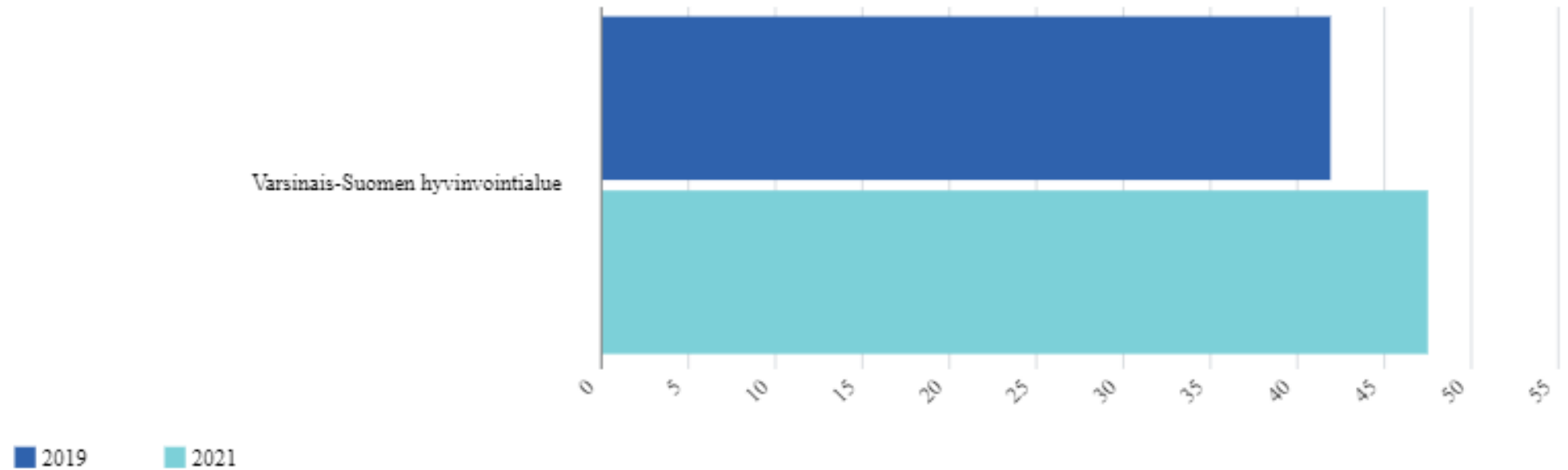
Tytöt

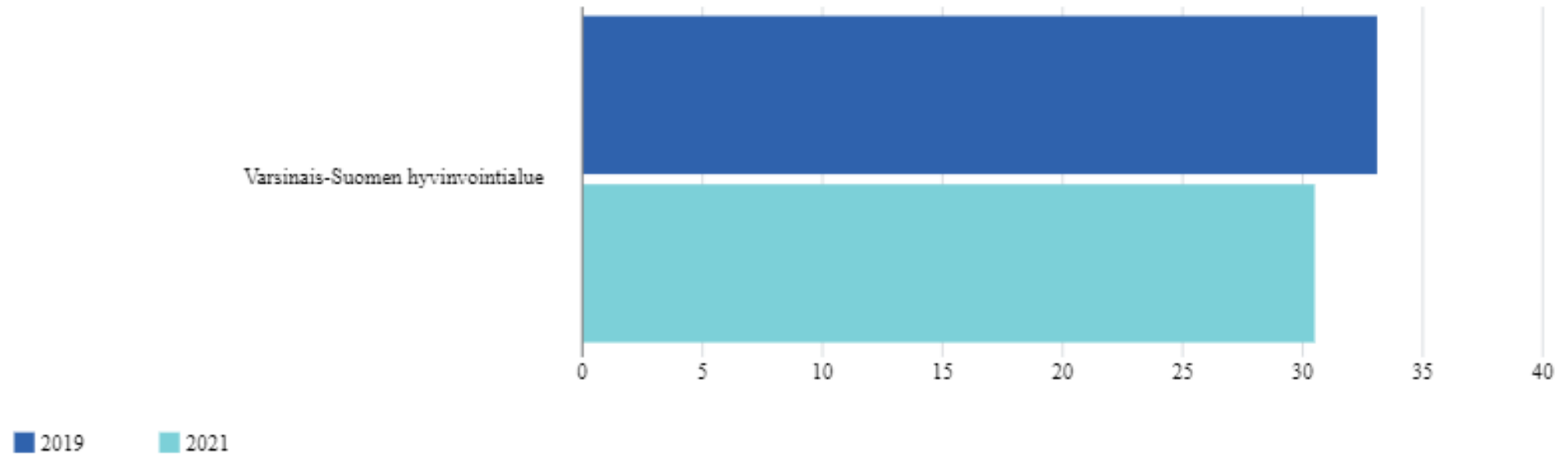
Vaikeuksia oppimistaidoissa Varsinais-Suomi Yhteensä

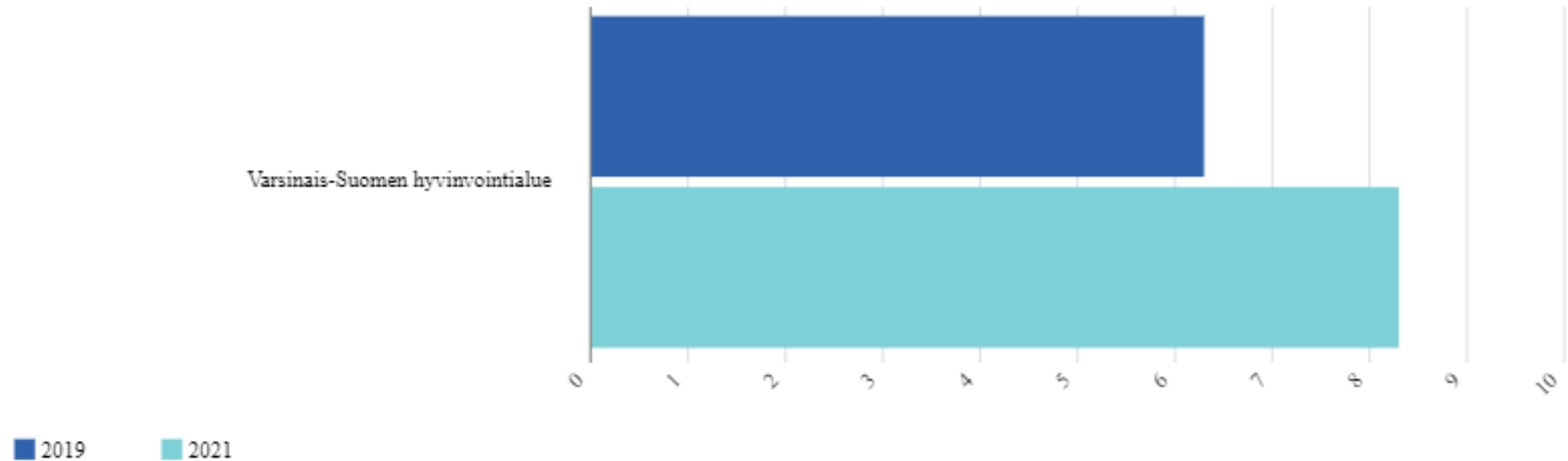
Vaikeuksia oppimistaidoissa Varsinais-Suomi Tytöt

Vaikeuksia oppimistaidoissa Varsinais-Suomi Pojat

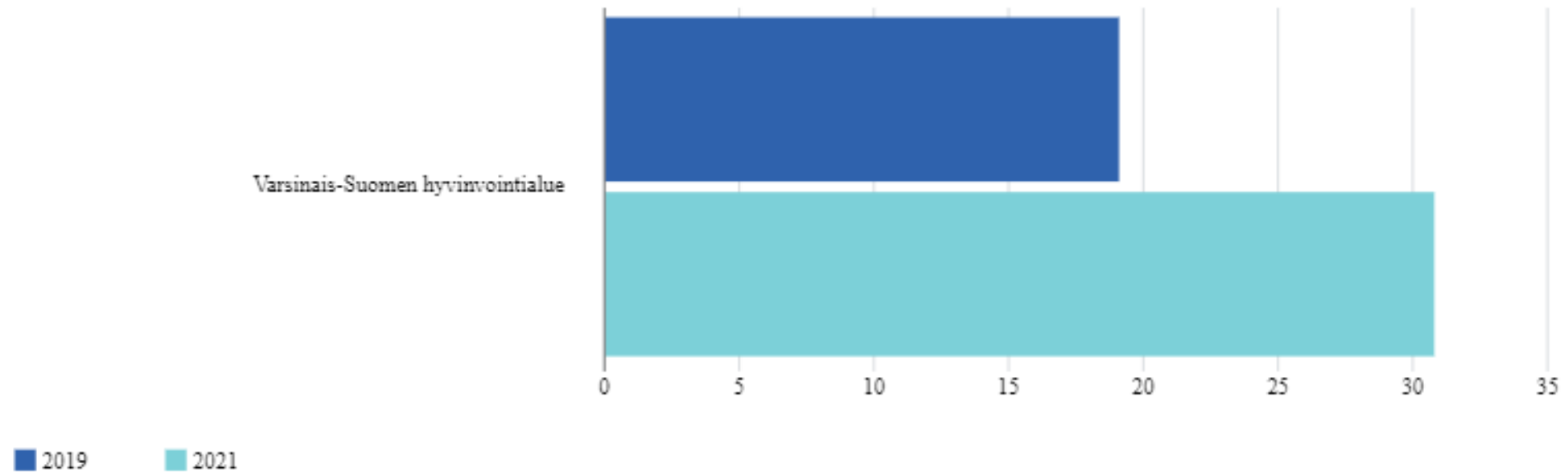
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus Varsinais-Suomi Pojat

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus

Varsinais-Suomi

Tytöt

Vahvuuksista voimaa

Vahvuuksien merkitys

Uusitalo-Malmivaara ja Vuorinen 2019

Akateemiseen oppimiseen vaikuttavat ei-kognitiiviset taidot, kuten motivaatio, uteliaisuus, itsesätelykyky ja sinnikkyys

Koulun tehtävä on auttaa lapsia ja nuoria tavoittamaan omat kykynsä

Vahvuuksiin perustuva pedagogiikka sekä ennaltaehkäisee että mahdollistaa

Luonteen ei pidä kehittyä elämän kolhujen ja pahoinvoinnin kautta, vaan oppilaalle tulee antaa eväitä, joilla parannetaan mielen kimmoisuutta ja voimaa säilyä eheänä ja toipumiskykyisenä elämän vastoinkäymisissä

Koulu on vuorovaikutuksen ja ihmisenä olemisen kasvun aarreaitta, joka mahdollistaa ihmisenä kasvun

Kannustava palaute, omien luontevahvuuksien löytäminen, sinnikäs työnteko ja siitä nauttimisen oppiminen avaavat myönteisiä kehityspolkuja tulevaisuuteen.

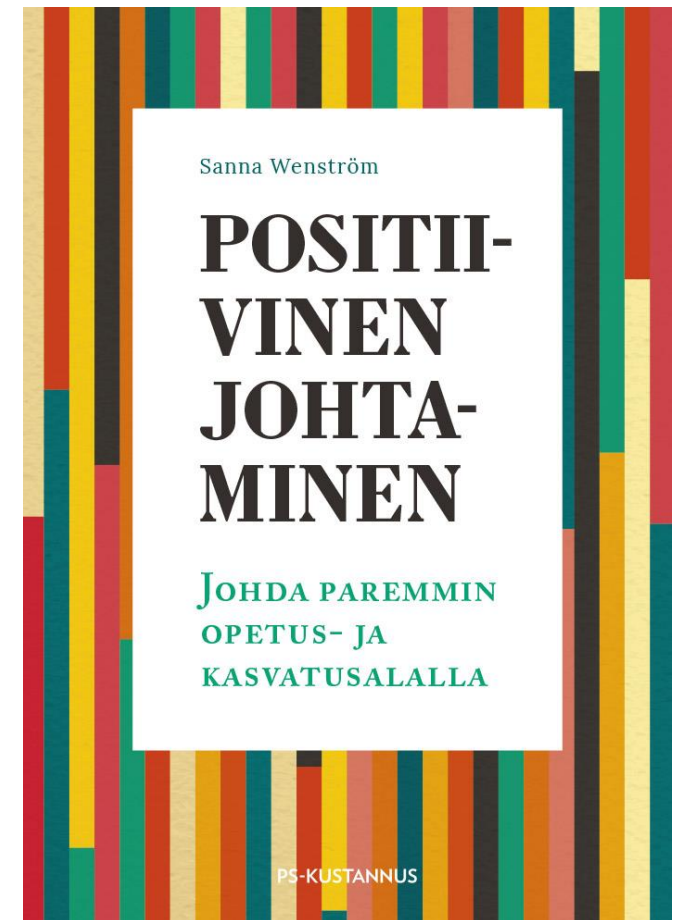
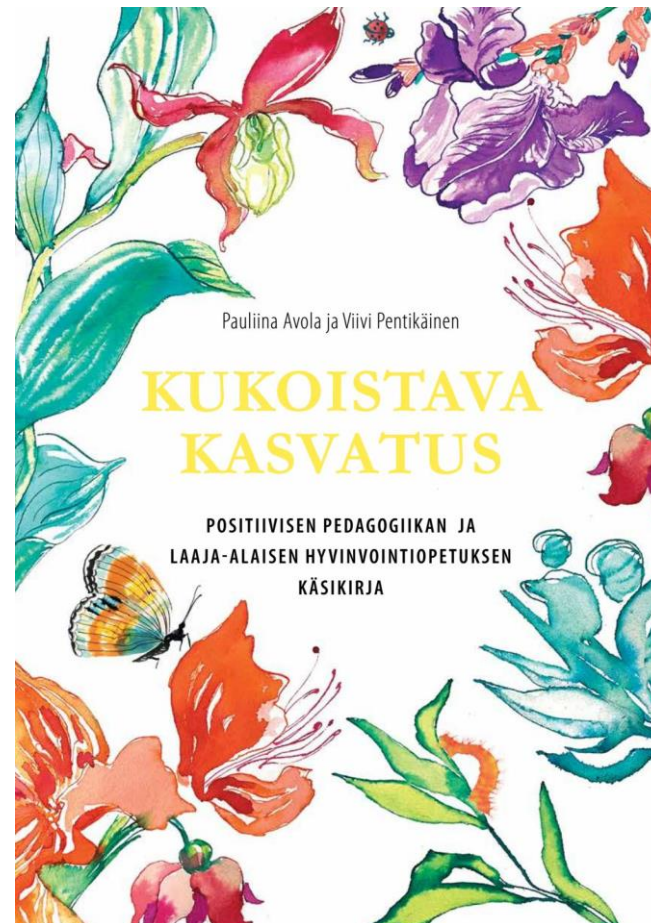
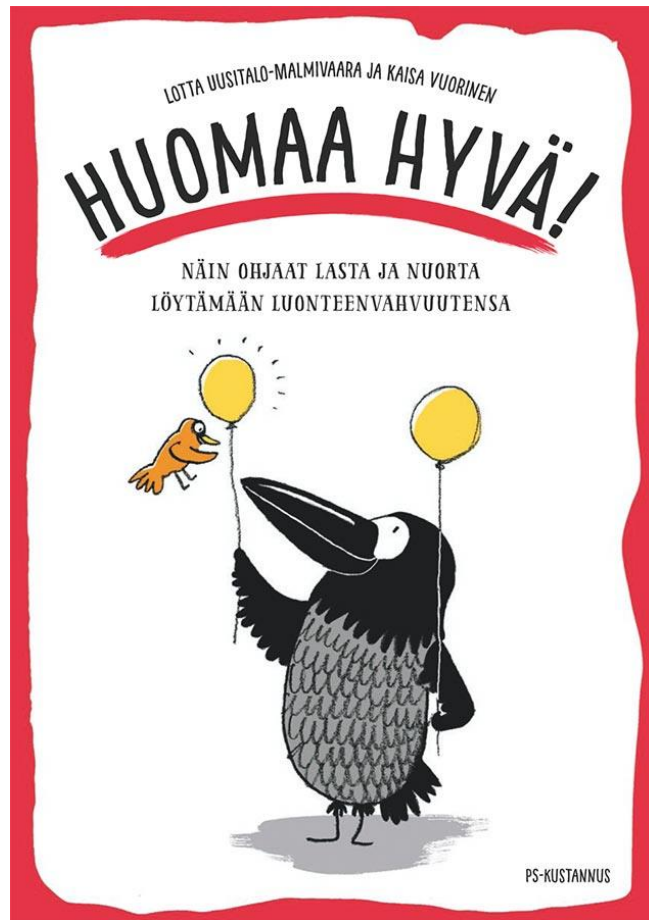
Toisen asteen opintojen keskeyttäminen vaikuttaa nuorten syrjäytymiseen

Työrauhan kokemus merkittävässä yhteydessä koulutuksen keskeyttämiseen!

Koulujen oppilaat, joissa työrauha koetaan hyväksi, suorittavat toisen asteen koulutuksen useammin kuin niiden koulun oppilaat, joissa työrauha koettiin heikommaksi.

Kun ongelmia ennaltaehkäistään, voidaan puhua suojaavista tekijöistä, joiden avulla ongelmia voidaan välttää. **Koettu hyvä työrauha on suojaava tekijä koulutuspolun keskeyttämiselle.**

Huumorintaju

Innostus

Oppimisen ilo

Sinnikkyys

Ystävällisyys

Uteliaisuus

Luovuus

Itsesäätely

Myötätunto

Reiluus

Rohkeus

Sosiaalinen
älykyys

Rakkaus

Toiveikkuus

Ryhmäyöaidot

Kiitollisuus

Vahvuuksiin, voimavaroihin ja oppimisprosessiin kohdentuva ohjaus

Ryhmän vuorovaikutussuhteiden tukeminen

Vahvuuksien opettamisen alkuaskeleet

Avola ja Pentikäinen 2020

1. Hyödynnä omia luontaisia vahvuuksiasi opetuksessa, vuorovaikutuksessa ja päivittäisessä arjessa
2. Kiinnitä huomio tietoisesti oppilaiden vahvuuksiin opetuksen lomassa ja anna vahvuuksista ääneen kiitosta ja palautetta.
3. Vahvuuksien hyödyntämistä voi opettaa hyvillä kysymyksillä, jolloin oppilaat saavat itse keksiä, mikä vahvuus tai taito auttaisi uuden oppimisessa tai tavoitetta kohti etenemisessä.

Vahvuuksien harjoittelu arjessa

Avola ja Pentikäinen 2020

Vahvuuksiin tutustuminen, niiden tunnistaminen ja tietoinen käsittely

Vahvuuksien käsitteleminen yhdessä omassa ryhmässä. Tukee sosiaalisia suhteita ja ilmapiiriä.

Vahvuuksiin ja myönteisyyteen kohdentuminen palautteessa ja vuorovaikutuksessa.

Vahvuudet ryhmän yhteisenä viikkotehtävänä.

Ryhmän vahvuudet ryhmän tietoisena voimavarana.

Minä ohjaajana

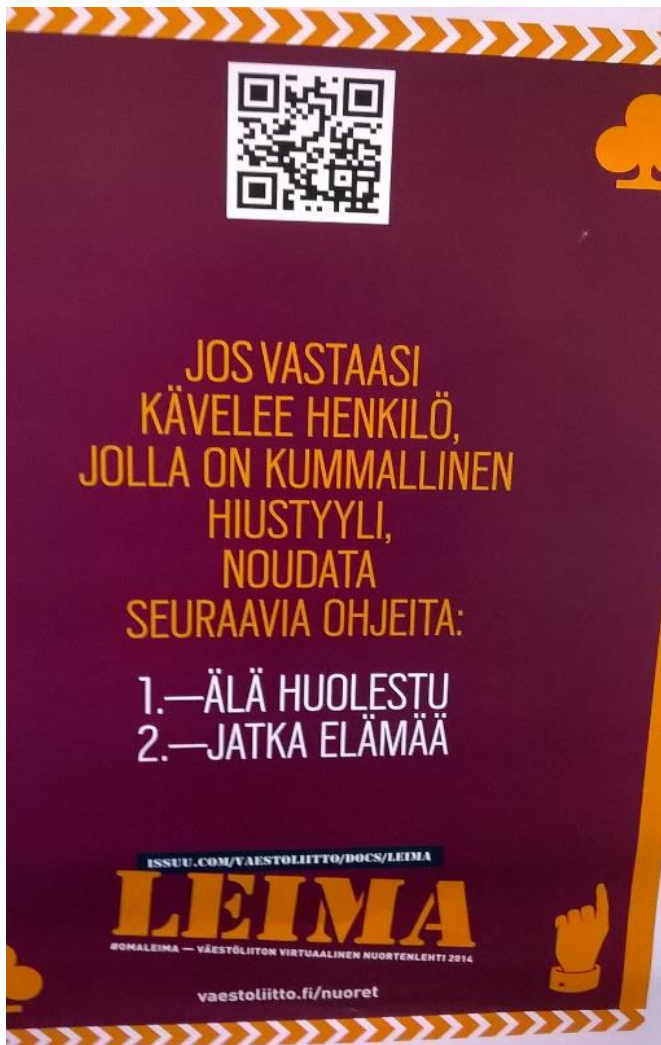
Tähtihetki-harjoitus parityöskentelynä

Valitse onnistunut kokemus ohjauksesta, pienikin hetki tai juttu riittää

1. *Kerro jotain siitä tilanteesta, johon liittyy onnistumisen tunne?*
2. *Miten tarkalleen teit sen? Miten se tapahtui? Mikä sai sen aikaan? Kuvaile tekemisesi yksityiskohtaisesti.*
3. *Mitä taitoja sinulla on täytynyt olla, että olet voinut onnistua?*
4. *Miten olet oppinut ne? Kuka sinua on auttanut?*
5. *Jos nämä taidot vahvistuvat edelleen, mihin (uuteen) hyvään ne voivat sinua kantaa ja mihin muuhun voit niitä hyödyntää?*

Tapa antaa palautetta

	Passiivinen	Aktiivinen
Rakentava	Passiivinen rakentava palaute Vähän tai ei ollenkaan tunneilmaisua Passiivinen nyökkäys Pieni hymy Yksinkertainen tai lyhyt kiittäminen (Kiitos! Hyvä!) Oppilaan vastatessa väärin lyhyt kommentti yrittämisestä, vastauksen korjaaminen tai puheenvuoron antaminen toiselle Eri mieltä oltaessa yksinkertainen tai lyhyt kommentti yrittämisestä tai arvostamisesta, opettaja perustelee omia mielipiteitään	Aktiivinen rakentava palaute Katsekontaktin säilyttäminen Myönteisen tunteen näyttäminen (Aito hymy, nauru, myönteiset eleet, aktiivinen nyökkääminen) Innostunut sävy puheessa, rohkaiseva katse, kiittäminen vastaamisesta, keskittyminen hetkeen Oppilaan väärän vastauksen kohdalla vastauksen pohtiminen yhdessä koko ryhmän kanssa ja vaihtoehtojen miettiminen Eri mieltä oltaessa aktiivinen kuuntelu ja kiinnostus erilaisia näkökulmia kohtaan
Tuhoisa	Passiivinen tuhoisa palaute Neutraali kiittäminen tai vastaajan huomiotta jättäminen Neutraali kehonkieli Vähän tai ei ollenkaan katsekontaktia, kääntäminen vastaajasta poispäin, lähteminen pois tilanteesta Hiljaisuus Vähän tai ei ollenkaan palautetta yrittämisestä, vastauksen oikeellisuudesta tai virheellisyydestä Siirtyminen seuraavaan vastaajaan tai kysymykseen ilman palautetta, vastauksen korjaaminen	Aktiivinen tuhoisa palaute Negatiivisten tunteiden näyttäminen avoimesti, kuten kulmien kurtistaminen, halveksiva ilme, selän kääntäminen vastaajalle, silmien pyörittely, huokaileminen Oppilaan vastatessa väärin sarkastinen sävy puheessa, negatiivisuus vastausta ja vastaajaa kohtaan

Vahvuuksiin kohdentuva ympäristö opiskelijan ja opettajan tukena

Ojanen 2011

Me ihmiset etsimme ja valikoimme ympäriltämme sellaista **toimintaa ja vuorovaikutusta, joka vahvistaa myönteistä minäkuvaamme.**

Onnistumisten esiin tuomisella ja positiivisella vuorovaikutuksella ja palautteella on merkittävä vaikutus minän vahvistamisessa. **Me kaikki tarvitsemme arvostusta ja hyväksyntää.**

Oppimisen tukeminen

[Tukea opiskeluun - oppimisvaikeus.fi](https://www.tukea.fi/oppimisvaikeus)

Kuntoutussäätiö

Onks motii?

[Oppimismotivaatiolla on tärkeä rooli onnistuneessa koulutuksessa | Aurora \(auroralehti.fi\) GRADU Anttila Lindfors \(jyu.fi\)](#)

[nbnfioulu-202002111129.pdf](#)

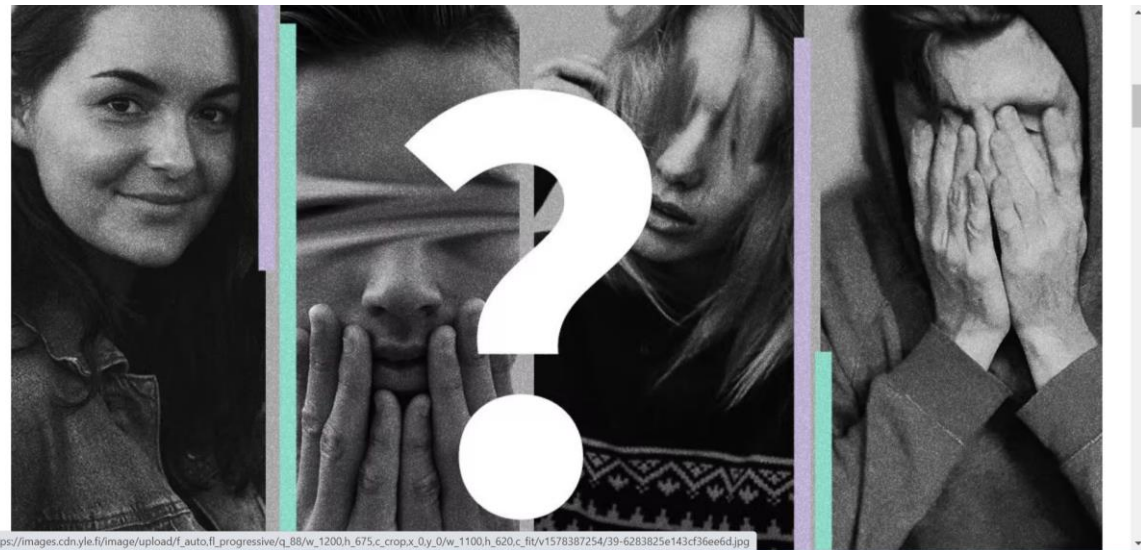
Ota haltuun opiskelu- tekniikat

[Ota haltuun opiskelutekniikat! Unohda tuntikausien pännääminen — opiskele nopeammin ja tehokkaammin | Oppiminen | yle.fi](#)

Millainen oppija sinä olet? Tee testi!

[Innostunut, stressaantunut, kyyninen
vai uupunut opiskelija – Testaa kuka
sinä näistä olet | Paineessa |
Abitreenit | yle.fi](#)

Opiskelustrategiat

[Opiskelustrategiat \(peda.net\)](http://peda.net)

Yleiset opiskelutaidot

Monilukutaito

Ymmärtävä lukeminen

Tekstintuottamistaidot

Matematiikan perustaidot

Monilukutaito

Kristiina Kumpulainen Helsingin yliopisto

[Monilukutaito on kaikille keino luoda tarinoita | Read Hour \(nuori.fi\)](#)

Monilukutaidon opettaminen eri oppiaineissa

Tuetaan opettajien valmiuksia opettaa eri oppiaineiden eli tiedonalojen kieltä ja tekstitaitoja.

Vahvistetaan opettajien tietoisuutta eri tiedonalojen tekstitaidoista osana tiedonmuodostusta ja kriittiseen ajatteluun ohjaamista.

Työkaluja siihen, miten erilaisten opiskelutekstien ymmärtämistä voi ohjata.

Eri tiedonalojen sisältöjen ja tekstitaitojen arviointi.

Matematiikan perustaitojen harjoittelu

[Matematiikka - oppimisvaikeus.fi](https://www.matematiikka.fi)

Kuntoutussäätiö

Tavoitteena kasvun asenne

Uusitalo-Malmivaara ja Vuorinen 2019

Mitä kasvun asenne on?

1. Kovaa työtä ja yrittämistä, oppimisen saavuttamista
2. Hyvien strategioiden käyttämistä, monien erilaisten strategioiden kokeilemista
3. Avun etsimistä ja saamista, oppimisen yhteisöllisyyttä

Osaaminen toisella asteella

Ammatillinen koulutus

- ”...edistää työllisyyttä, antaa valmiuksia yrittäjyyteen ja työ- ja toimintakyvyn jatkuvaan ylläpitoon sekä tukea **elinikäistä oppimista ja ammatillista kasvua.**”
- ”...**tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi** sekä antaa opiskelijoille jatko-opintovalmiuksien, ammatillisen kehittymisen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja.”

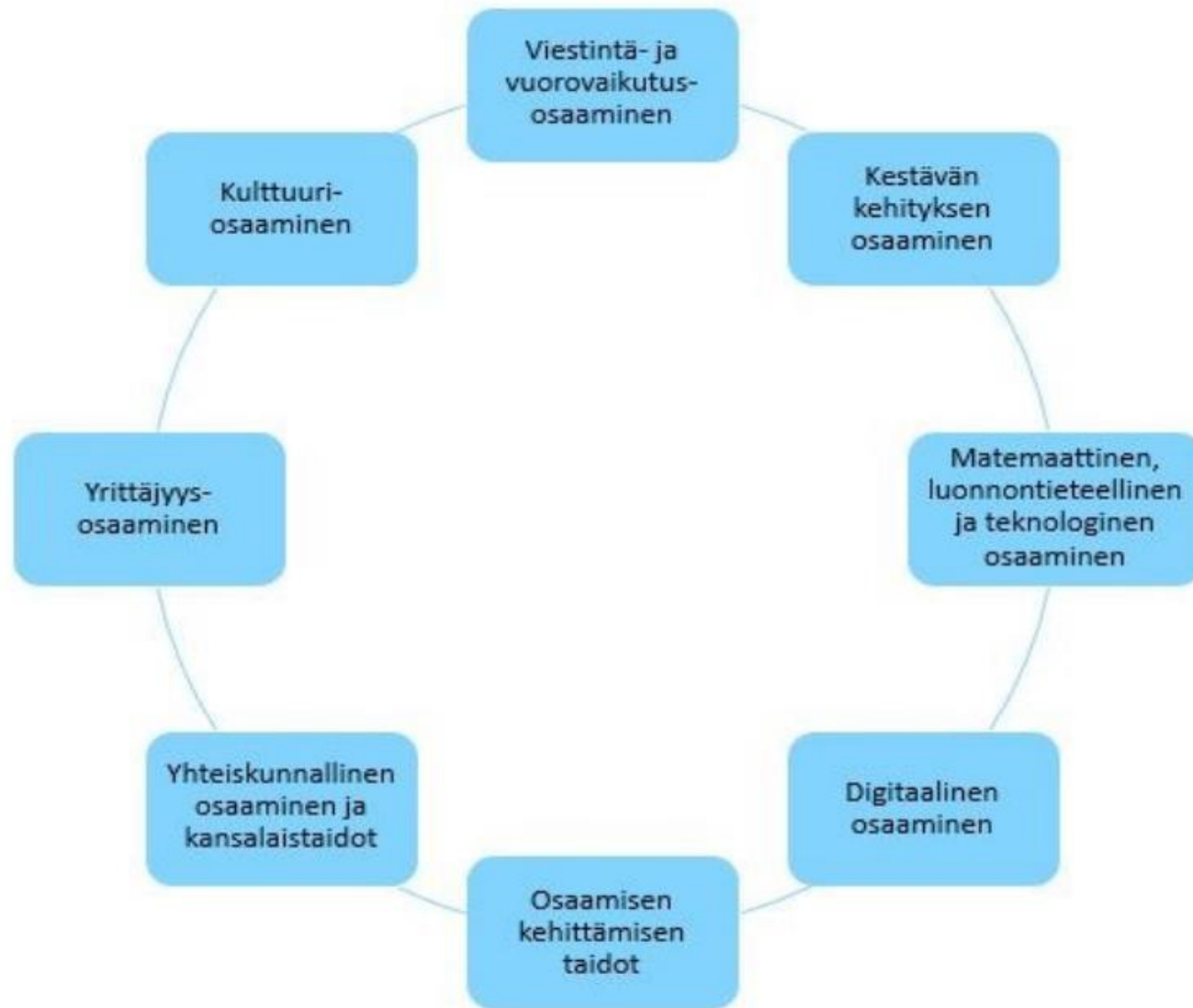
Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017

Lukio

- ”Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa.”
- ”Lukiokoulutuksen tarkoituksena on **tukea opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi** sekä antaa opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijoille valmiuksia **elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.**”

Lukiolaki 714/2018

Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Toisen asteen opettajien ajatuksia tarvittavasta osaamisesta

Motivaatio

Asenne

Elämänhallinta

Alakohtaiset
vaatimukset

Opiskeluvalmiudet

Työelämävalmiudet

Minkälaisissa olosuhteissa nuori saa asioita tehtyä? (Itsemääräämisteoria)

- Hyvässä seurassa (**yhteenkuuluvuus**)
- Nostamalla osaamisen tasoa (**kompetenssi**)
- Kohtaamalla **sopivan kokoisia haasteita**, ei liian suuria eikä liian helppoja
- Mahdollisuus päättää omista asioistaan (**autonomia**)
- Voi ottaa vastuun päätöksistään, kokee että on **itse tehnyt päätökset** esimerkiksi opinnoistaan.
- Ei koe elämäänsä ajopuuksi.
- Kokemus siitä, että itsellä ja omilla ajatuksilla on **merkitystä** muille ihmisille!

Millaiset eväät pakkaisit oppilaan reppuun kohti toisen asteen opintoja?

riittävät opiskelutaidot
tulevaisuudenuskoa
yritteliäisyys
tolvo tulevaisuudesta
opiskelustrategiat
tulevaisuudenusko
itsekunnioitus
uskoa tulevaisuuteen
omat vahvuudet
luottamusta omiin taitoihin
psyykiatrien jne lausunnot
välittäviä ihmisiä
vuorovaikutustaitoja
missio
oppimishalu
passio
ymmärrys
ammattipeppus
sitoutuneisuus
tulevaisuususkoo
ahkeruus
optimismi
resillenssi
halu oppia uutta
pitkäjänteisyys
sosiaaliset taidot
kärsvällisyys
usko itseensä
into
luottamus itseen
erityisop suunnitelmat
Itsetunto
luottamus elämään
sinnikkyys
tunnollisuus
järkeä
kalenterin käyttö
positiivisuus
rohkeus
ilo
vastauntunto
innostus
innokkuus
oppimismotivaatio
sitkeys
innokkuus
avoin mieli
toivo
terve itsetunto
motivaatio
sinnikkyyttä
luktaito
ruokavalion tiedot
hyvä itsetunto
rohkautta valita polkunsaa
elämä kantaa
vastaullisuus
luovuus
luota itseesi
uskoa itseensä
opiskeluvälmiudet
toivekkuus
itsetuntemus
positiivinen asenne
hyvä asenne ja tahtotila
avoimuus uutta kohtaan
toimintakyky
rohkeutta kohtaisiin
ole oma itsesi rohkeus
itsesäätelytaidot
riittävät verkostot
itseohjautuvuus
uskoo omiin vahvuuksiin
kuunteleminen
tieto omista vahvuuksista

**Kiitos ja hyvää
syksyn jatkoa!**

- Diat 15, 45, 55, 69 koostanut Pynnönen, P., HAMK